

Rīgas Stradiņa universitātes starptautiskais zīmols: ārvalstu studentu skatījums

*Tatjana Koķe¹, Nora Jansone-Ratinika², Dārta Akmens²,
Inga Šķendere³, Jūlija Stare³*

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ *Rektorāts,*

tatjana.koke@rsu.lv

² *Pedagoģiskās izaugsmes centrs*

³ *Statistikas laboratorija*

Kopsavilkums

Eiropā pieaugošā studentu starptautiskās mobilitātes dinamika aizvien vairāk aktualizē studiju internacionalizāciju gan izglītības politikas, gan studiju procesa nodrošināšanas līmenī. Likumsakarīgi, ka šī tendence liek pastiprināti izvērtēt līdzšinējo praksi un iezīmēt mērķtiecīgas un sistēmiskas studiju kvalitātes pilnveides potenciālās attīstības virzienus. Viens no būtiskākajiem attīstības nodrošināšanas priekšnosacījumiem ir regulāra studentu vajadzību izpēte.

Šā pētījuma mērķis ir izvērtēt Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) pieredzi pedagoģiskajā darbā ar ārvalstu studentiem, identificēt sasniegumus un izaugsmes iespējas.

Pētījumā apkopots studentu viedoklis par studiju kvalitāti RSU.

Tika izmantotas kvantitatīvās un kvalitatīvās pētīšanas metodes.

Pētījuma rezultāti ļauj secināt, ka starptautiskā līmenī RSU tiek pozicionēta kā atpazīstams augstākās izglītības zīmols.

Atslēgvārdi: zīmols, augstākās izglītības telpa, internacionalizācija, starpkultūru dimensija.

Ievads

Globālā tendence ir šāda: cilvēki aizvien mazāk ir orientēti pasauli uzlūkot kā norobežotus autonomus teritoriālus apgabalus, viņi izvēlas citu ceļu – veidot kopīgu diskursu par rīcību, akcentējot savstarpējo saistību dažādos kontekstos. Individīda piederības pasaules kopienai izjūta pieaug un liek aktualizēt globālās pilsonības jautājumu, kā arī rada nepieciešamību veidot jaunu starpkultūru dialogu iespējas, lai paplašinātu lokālo kopienu potenciālu un mazinātu ierasto robežu neapstrīdamību. Tieši augstākās izglītības jomā vērojamas perspektīvākās implikācijas ceļā uz ģeogrāfisku, disciplināru, kultūras un sociālo tīklošanos [9].

Tematikā jāizšķir divi pamatjēdzieni, kas izgaismo dimensijas, kurās ir jāinterpretē aktuālie procesi un jāpiešķir tiem struktūra, – internacionalizācijas dimensija un starpkultūru dimensija. Internacionalizācijas dimensijas mērogs uzlūkojams starp valstīm, kultūrām un institūcijām, savukārt starpkultūru dimensijas aktualitāšu loks vairāk koncentrējas uz dažādības risinājumu meklēšanu valsts, kultūras un institūciju iekšienē.

Izpratnes un atbilstošās prakses mērogu pamato ar dažādu līmeņu augstākās izglītības internacionalizāciju ietekmējošiem faktoriem. Nozīmīgs kontekstuālais faktors ir politiskā situācija valstī un pasaulē kopumā, kā arī katras valsts politiskās rīcības iniciatīvas, tostarp cilvēkresursu vadība un valodas politikas nostādnes. Procesu virzību šaurākā mērogā, taču tikpat būtiski ietekmē institucionālā politika un stratēģijas, kas tiek tieši attiecinātas uz izglītības kvalitātes nodrošināšanu un reputācijas veidošanu.

Internacionalizācija ir kļuvusi par gandrīz katras valsts augstākās izglītības reformu un attīstības stratēģijas neatņemamu daļu. Izpratne par internacionalizāciju mūsdienās jāskata daudz plašāk, par to liecina Eiropas Savienības izglītības politikas iniciatīvas, piemēram, Boloņas deklarācija (*Joint declaration of the European Ministers* (..), 1999) [16], Lisabonas stratēģija (*The Lisbon Treaty and the European Constitution: A side-by-side comparison*) [17] un Eiropas izaugsmes stratēģija “Eiropa 2020” (*Europe 2020: A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth*) [5]. Internacionalizācijas nozīmi apliecina arī pieaugošais starptautiskās izglītības integrācijas process vienotā izglītības telpā. Tas aktualizē augstākās izglītības konkurētspējas veicināšanu un cilvēkkapitāla attīstību.

20. gadsimta beigu un 21. gadsimta izglītības teorētiķi norāda, ka pastāv vairāki augstākās izglītības internacionalizācijas iemesli. Starp tiem visizteiktākie ir katras valsts ieguldījums pasaules ekonomikā un sabiedrībā, kā arī darba tirgus pieprasījums pēc cilvēkiem, kas spētu strādāt starptautiskā un starpkultūru vidē [2, 95–113; 4; 5; 13; 14; 18]. Internacionalizācija iezīmē jaunus studiju procesa orientierus, identificējot mūsdienu un nākotnes cilvēkam nepieciešamās kompetences, piemēram, indivīda vērtību un attieksmes izpratni, prasmi kritiski izvērtēt informāciju, veidojot pamatotas zināšanas, situāciju un perspektīvu kritisku analīzi, indivīda un kopienas aktualitāšu sasaistīšanu ar plašākiem globālajiem kontekstiem un attīstības iespēju meklēšanu starpkultūru vidē [3].

Definētās kompetences liek izvērtēt noteiktos kvalitātes standartus, kas veido augstākās izglītības institūciju darbības pamatu un norāda attīstības virzienus. Par arvien būtiskāku kvalitātes pilnveides rīku tiek uzskatīta lokālā un starptautiskā zīmolvedība. Zīmolvedības jēdziens tiek skaidrots kā vienota koncepcija jeb institūcijas izpratne par ilgtermiņa attīstības mērķiem, tas funkcionē kā konkrēta sistēma ar noteiktu atbildības deleģējumu [4; 10]. Zīmolvedība ir ilgtermiņa plānveida rīcība, lai iegūtu un uzturētu pozitīvu reputāciju gan lokālā, gan starptautiskā mērogā.

Zīmolvedības pamatuzdevums ir izpētīt un akcentēt institūcijas stiprās puses, kas veicinātu atbilstīgu mērķu sasniegšanu, kā arī radītu pamatu koordinētai darbībai, lai veicinātu atpazīstamību un palielinātu konkurētspēju. Vienlīdz svarīgs uzdevums ir prognozēt pārmaiņu tendences un nodrošināt institūcijas iesaisti tajās, kā arī analizēt piedāvājuma atbilstību jaunajām vajadzībām, adekvāti izvērtējot savas iespējas.

Pasaules izglītības mārketinga nozares speciālisti identificējuši vairākas būtiskas institūcijas tēla jeb konkurētspējīgas identitātes sastāvdaļas: kultūru, moderno tehnoloģiju inovācijas, ilgtspējīgu “dzīvesveidu”, starptautiskās attiecības un uz attīstību vērstu ārpolitiku, un, noteikti, – kopējās kvalitātes nodrošināšanu [4; 10; 20].

Arī Latvijā izglītības jomas pārstāvji sevišķi akcentē identitātes nozīmi augstākās izglītības zīmolvedībā [19]. Ar mārketinga aktivitātēm iespējams sasniegt īslaicīgus panākumus, kas tomēr pilnībā nenošķirina noturīga priekšstata par institūciju veidošanos. Tikai vienota institūcijas identitātes izpratne un atbilstīga rīcība veicina ilgtermiņa pozitīvu atpazīstamību un ir stūrakmens tam, ka gan lokālā, gan starptautiskā mērogā zīmols tiks asociēts ar saturu un augstu kvalitāti nozarē. Tieši spēcīga institūcijas identitāte jāuzskata par uzticības un ilgtermiņa piederības garantu.

Latvijas augstākajā izglītībā viena no izvirzītajām prioritātēm ir internacionalizācija [7], kuras īstenošanai nepieciešama internacionalizācijas stratēģijas izstrāde, lai nostiprinātu augstākās izglītības eksportspējas kāpināšanu un veicinātu virzību uz Latvijas augstskolu kvalitātes uzlabošanu un konkurētspējas paaugstināšanu. Šī prioritāte iekļauta Latvijas augstākās izglītības darba kārtībā un liek piešķirt sevišķu nozīmi starptautiskajai zīmolvedībai. Latvijas augstskolās aizvien pieaug ārvalstu studentu īpatsvars, kas vairo pienākumu nepārtraukti izvērtēt izglītības efektivitāti un kvalitāti.

Rīgas Stradiņa universitātē šobrīd ir lielākais ārvalstu studentu skaits Latvijas augstskolu saimē. Atskatoties uz 25 gadu pieredzi darbā ar ārvalstu studentiem, iespējams secināt, ka kopš 1990. gada, kad RSU tika uzņemti 22 ārvalstu studenti, viņu skaits ir pakāpeniski audzis. 2015. gadā bija vērojams būtisks ārvalstu studentu pieaugums – 21% no kopējā studentu skaita Medicīnas un Zobārstniecības studiju programmās [12]. Lielais studentu skaita pieaugums liecina par RSU zīmola starptautisko atpazīstamību, bet tas arī vairo nepieciešamību nodrošināt nepārtrauktu šā procesa monitoringu un apzināt izaugsmes iespējas.

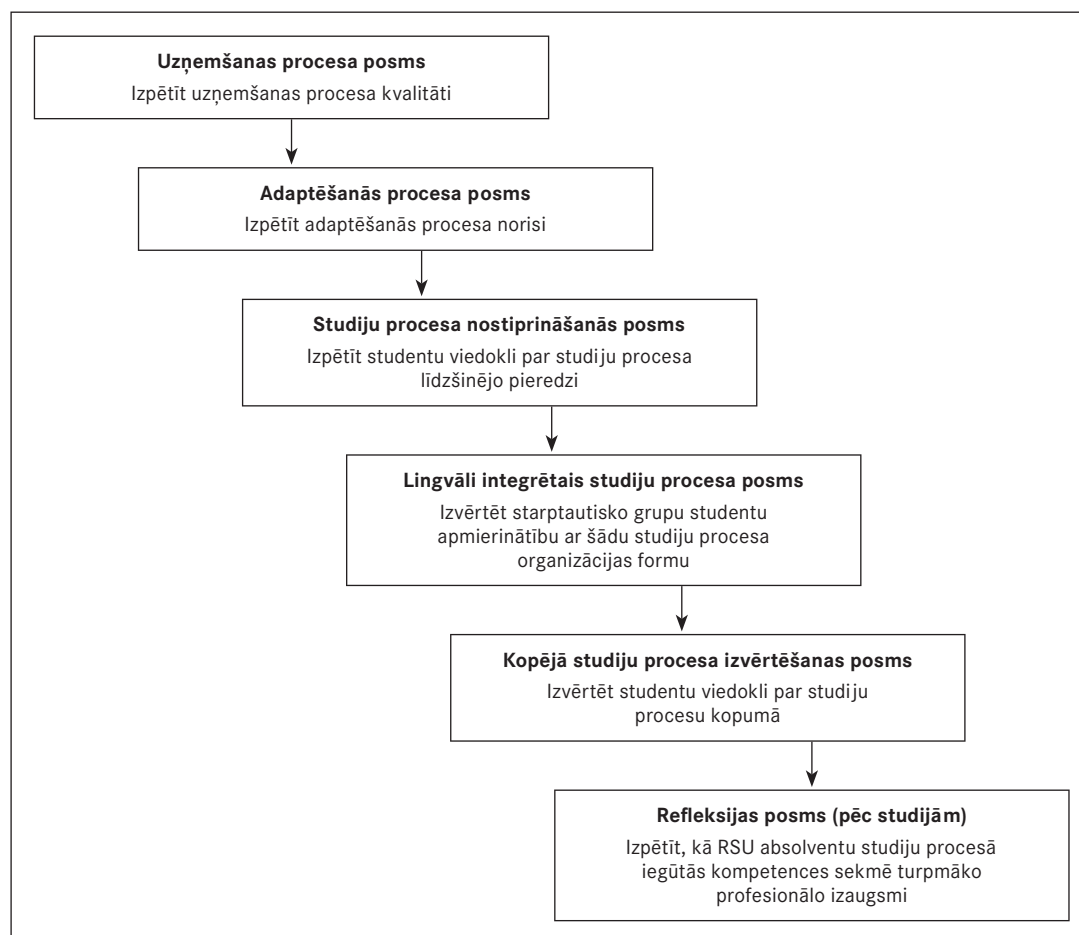
Darba mērķis

Pētījuma mērķis ir izvērtēt RSU pieredzi pedagoģiskajā darbā ar ārvalstu studentiem, identificēt sasniegumus un izaugsmes iespējas.

Materiāls un metodes

No 2014. gada septembra līdz 2015. gada martam RSU tika pētīts ārvalstu studentu mācību process, lai iegūtu datus un formulētu argumentus studiju procesa pilnveidei, kas veicinātu studējošo augstas profesionalitātes attīstīšanu un augstskolas prestiža un starptautiskā zīmola nostiprināšanu. Lai veiktu visaptverošu pētījumu, tika identificēti izpētes posmi, kas atspoguļo studiju procesu no imatrikulācijas līdz pat augstskolas absolvēšanai (sk. 1. att.). Konteksta datus veido informācija, kas iegūta, izzinot rekrutēšanas un uzņemšanas procesa posmu.

1. attēls. Pētījuma īstenošanas posmi
Research implementation phases

Pētījuma pirmajā posmā apkopotais materiāls ļauj padziļināt izpratni par uzņemšanas procesa kvalitātes nozīmi turpmākajās studijās. Adaptēšanās procesa posma izpēte sniedza ieskatu par izaicinājumiem, ar kuriem saskaras 1. kursa studenti, uzsākot mācības ārvalstu augstskolā. Studiju procesa izpētē tika izšķirts nostiprināšanās posms, kurā 3. kursa studenti atspoguļoja iegūto pieredzi un sniedza ieteikumus studiju pilnveidei. Savukārt lingvāli integrētā studiju procesa posma izpēte deva ieskatu nesen uzsāktajā starptautisko grupu praksē, kurā studiju saturu angļu valodā kopā apgūst 4. un 6. kursa vietējie un ārvalstu studenti. Kopējā studiju procesa izvērtēšanas posmā 6. kursa studentiem pirms gala pārbaudījuma kārtošanas bija iespēja sniegt apkopojošu vērtējumu par studiju programmas satura un organizācijas jautājumiem. Dati par studiju programmu kvalitātes korelāciju ar veiksmīgu profesionālo darbību iegūti no apkopotās absolventu refleksijas, ko studenti fokusa grupas diskusijās pauda par savām karjeras izaugsmes iespējām un to saistību ar studiju programmā apgūto (sk. 1. att.).

Lai veidotu visaptverošu kopainu, dati tika iegūti un apkopoti trijās grupās. Studentu respondentu izlasē tika iekļauti 125 pirmā kursa studenti, 45 2.–6. kursa studenti un seši absolventi. Otru respondentu grupu veidoja 15 RSU docētāji, kuri ikdienā īsteno pedagoģisko darbu ar ārvalstu studentiem. Trešā bija atbalsta personāla respondentu grupa, ko veidoja bibliotēkas, Akadēmisko un starptautisko sakaru departamenta, Ārvalstu studentu nodaļas, Studentu servisa, Studējošo pašpārvaldes, kā arī Starptautisko studentu asociācijas (*International Students Association*) pārstāvji, kas ir iesaistīti studiju organizācijas procesa nodrošināšanā.

Lai padziļinātu pētījuma mērķi formulētās tematikas izpētes līmeni, tika izmantotas kvantitatīvās un kvalitatīvās pētījuma metodes. Atbilstoši pētījuma pieejai tika izvēlētas teorētiskās metodes (zinātniskās literatūras un sekundāro pētījumu analīze) un empīriskās metodes (datu ieguvei – anketēšana, studiju kursu novērtēšanas anketu datu analīze, strukturēta padziļinātā intervija, fokusa grupas diskusija; datu apstrādei un analīzei – *IBM SPSS Statistics 21.0*, būtiskuma un sarunu analīze).

Rezultāti

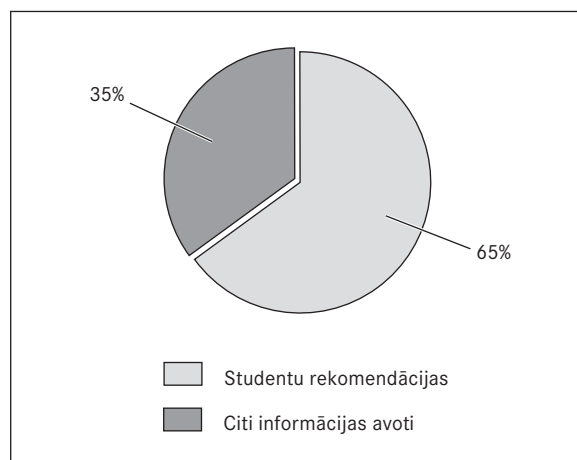
Pētījumā iegūtie dati liecina, ka kopš 2011. gada ir vērojams straujš studentu skaita kāpums. 2014./2015. akadēmiskajā gadā sasniegtais ārvalstu studentu skaits līdzinās 2000./2001. akadēmiskā gada augstskolas studentu kopskaitam [12], un pēdējo piecu gadu laikā (2011–2015) tas ir pieaudzis gandrīz četras reizes.

Kvantitatīvie rādītāji liecina arī par ievērojamām kvalitātes pilnveides izmaiņām. Palielinājies ne tikai studentu, bet arī absolventu skaits – tā nav tikai matemātiska analogija, tā norāda uz studiju programmu neizpildījušo eksmatrikulēto studentu skaita samazināšanos [12]. Respondenti norādīja, ka laika gaitā studijas kļuvušas individualizētākas, aizvien vairāk īpaša uzmanība tiek pievērsta katra studenta mācīšanās vajadzībām un pieejai. Studenti sevišķi akcentēja to, ka “docētājs saskata gandrīz katra auditorijā sēdošā mācīšanās vajadzības”, “prot izskaidrot atbilstošā tempā”, ir pietiekami prasmīgs, lai “iedotu papildu vielu, bet arī nepārslogotu studentus”. Pētījumā tika atklāti iemesli, kas skaidro respondentu augstskolas izvēli. Viens no primārajiem augstskolas izvēles faktoriem ir iegūtās izglītības kvalitātes līmeņa un kopējās studiju procesa organizācijas atbilstība starptautiskajiem standartiem. To apliecina augstskolas studentu un absolventu rekomendācijas (sk. 2. att.). Absolventi, paužot viedokli, apliecina pārliecību, ka “iegūtā medicīnas izglītības kvalitāte gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi atbilst vispārpieņemtajam līmenim” un dažkārt studenti pat jūtas “galvas tiesu pārāki par studentiem, kuri mācījušies citās valstīs”. To apstiprina arī fakts, ka 83% aptaujāto studentu bija pilnībā apmierināti ar augstskolas izvēli (sk. 3. att.).

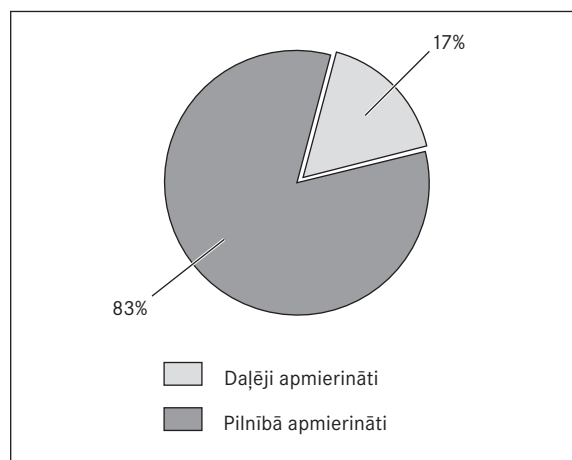
Studiju procesa pilnveidei tiek īstenota veiksmīga sadarbība ar ilggadējiem un jauniegūtiem partneriem, kas ļauj realizēt kopīgus izglītības un pētniecības projektus, mācību līdzekļu izstrādi un izdošanu, prakses vietu nodrošināšanu studentiem, kas piedāvā finansējumu un materiāltehnisko nodrošinājumu, sniedz atbalstu pētniecības publicitātei u. tml.

Pamatojoties uz pētījuma mērķi norādīto pedagoģisko izpētes akcentu, studentu vēstījumā tika izšķirtas divas datu kopas, kas detalizēti raksturo gan sasniegumus, gan izaugsmes iespējas studiju procesā. Iegūtie dati ļauj pastarpināti secināt arī par līdzšinējās zīmolvēdības efektivitāti.

2. attēls. Informācijas par RSU ieguves avoti
Sources of information about RSU

3. attēls. Studentu apmierinātība ar studijām RSU
Students satisfaction with the studies at RSU

Studenti savās atbildēs kā primāras nozīmes kvalitāti norādīja bāzes studiju kursu padziļinātas apguves nodrošināšanu, kā arī pastiprinātu orientāciju uz apgūto studiju rezultātu aprobēšanu klīniskajā praksē, lai veiksmīgi sasaistītu teoriju un praksi. Jautāti par teorijas un prakses sinerģiju, studenti atzina, ka “zināšanas bāzesursos patiešām tiek noslīpētas un vairākas reizes atkārtotas, lai students zinātu, ko ar tām darīt praksē”. Topošie mediķi akcentēja, ka “slimnīcā redz teoriju dzīvē un to īsti var izgaršot – piedzīvojot”. Kā sevišķi būtisku faktoru studenti uzsvēra grupu veidošanas praksi, kurās ir optimāls studentu skaits, lai studiju rezultāti būtu sekmīgi – tā uzskatāma par studentu privilēģiju, nevis pasaulē izplatītu praksi. Studenti pētījumā dalījās arī ar citu valstu pieredzi, sakot, ka “lielās studentu grupas pašmāju augstskolās krietni apgrūtinā studiju rezultātu apgūšanu”, tāpēc RSU studentu grupu apjoms ļauj “kārtīgi iemācīties apgūstamo priekšmetu”.

Tomēr fokusa grupu diskusijās studenti aizvien norādīja uz nepieciešamību padziļināti izvērtēt medicīnas un zobārstniecības studiju programmu saturu un organizāciju, lai uzlabotu tematisko pēctecību studiju kursos un programmās kopumā. Kāds students dalījās pārdomās, sakot, ka “būtu daudz efektīvāk, ja visi studiju kursi programmā būtu izkārtoti secīgi, atbilstoši saturam un arī katrā kursā būtu lielāka sasaiste ar to, ko mēs dzirdam un mācāmies citosursos”.

Gandrīz visi aptaujātie respondenti akcentēja docētāju zināšanu augsto līmeni konkrētos tematos, studijuursos, taču viņi arī norādīja uz joprojām aktuālo nepieciešamību uzlabot docētāju pedagoģisko kompetenci, uzsverot konsekvences un prasību skaidrības nepieciešamību vērtēšanas procesā, starpkultūru komunikācijas un ētisko aspektu pilnveidi pedagoģiskajā saskarsmē. Lai gan studentiem lielākoties “ir sajūta, ka viņi tiešām ir labās rokās, jo zināšanas docētājiem ir līmeni”, joprojām šur tur vērojami trūkumi: ir “mīluliši”, “trūkst objektīvas konsekvences vērtēšanā”, un pārsvarā dominē “vertikālas, hierarhiskas attiecības”. Lai mazinātu subjektīvismu vērtēšanā, 2014./2015. akadēmiskajā gadā valsts pārbaudījumos studentu identitātes tika centralizēti kodētas. Taču kopumā, jautāti par akadēmiskā personāla atbilstību, studenti minēja šādus atslēgvārdus: “pamatīgums”, “neskaitāmi mācīšanās rakursi”, “docētāja neatlaidīgums” un “kompetence visam pāri”. Jāatzīmē, ka viena no nozīmīgām iestrādņēm ir pieejas izveide docētāju tālākizglītībai, kuras virsuzdevums ir regulāri nodrošināt vajadzībām atbilstīgu piedāvājumu docētāju profesionālās kompetences pilnveidei.

Starpkultūru komunikācijas aspekti pētījumā iegūtajos datos identificēti arī vēl vienā tematiskajā lokā, proti, valodu apgūvē. RSU īstenotā interaktīvā valodas mācīšanas pieeja ir nozīmīga, lai efektīvi apgūtu studiju saturu, kā arī veiksmīgi integrētos. Tomēr studenti ir izteikuši bažas par savu spēju pārliecināti lietot apgūtās valodas prasmes profesionālajā jomā, t. i., saskarsmē ar pacientiem. Pētījums deva iespēju arī izkristalizēt konkrētus risinājumus – nepieciešamību nodrošināt valodu apguvi ne tikai studiju pirmajos gados, bet to regulāri turpināt līdz pat klīniskās prakses uzsākšanai, kad aktualizējas nepieciešamība lietot ne tikai nozares terminoloģiju, bet arī komunicēt ar pacientiem un medicīnas personālu

ikdienā. Studenti apzinās un izprot valodas nozīmi integrācijas procesā, tāpēc šie aspekti fokusa grupu materiālā fiksēti atkārtoti. Kāds students vaļsirdīgi teica: “Ir grūti, es apskaužu tos, kas mācās mājās un runā savā valodā. Valodas mācīšanās ir tilts uz iekļaušanos, tā ir iespēja palielināt savas komunikācijas robežas ar studentiem, pacientiem, sabiedrību.” Studenti norādīja: “Mums ir neērti, ka nezinām valodu, un dažkārt izvēlamies nekomunicēt nemaz. Ja nezini valodu, sarežģījumi ir ik uz soļa, bet īsti to izjūtam klīnikā – nesarunāties ar pacientiem nevar.”

Ārvalstu studenti minēja arī citas veiksmīgi realizētās integrācijas veicināšanas iniciatīvas, taču norādīja uz nepieciešamību meklēt jaunus socializēšanās risinājumus starp dažādām subkulturām šādās trajektorijās: ārvalstu studenti – vietējie studenti, ārvalstu studenti – ārvalstu studenti, ārvalstu studenti – docētāji, atbalsta personāls.

Fokusa grupu diskusijās vairākkārt izskanēja atzinība par starptautisko grupu praksi, kura tika uzsākta 2014./2015. gadā. Studenti to raksturoja kā “iespēju draudzēties, kopā mācīties priekšmetu un valodu”. Kopumā šī iniciatīva tiek vērtēta kā veiksmīga, taču turpmākam darbam jau veiktas iestrādes, lai starptautiskās grupas veidotu no 1. studiju gada un integrācija noritētu līdz ar studiju uzsākšanu.

Studenti intervijās bieži pauda vēlmi pēc plašāka aktivitāšu piedāvājuma ārpus augstskolas un arī savu gatavību tajās piedalīties. Ārvalstu studentu fokusa grupās teju vienbalsīgi izskanēja viedoklis: “Mēs gribam redzēt latviešu studentus, kopā sportot, dziedāt un justies kā savējie.” Lai gan studentu pamatdarbības process ir mācīšanās, iesaiste aktivitātēs ārpus studijām veicina studentu un akadēmiskā personāla saliedētību, kas visā studiju periodā reprezentējas kā būtisks mācīšanos veicinošs faktors un vairo starpkultūru potenciāla izmantošanu tajā.

Absolventu grupas respondentu sniegtie dati ļauj gūt priekšstatu par kopējo studiju procesa kvalitāti dažādās programmās. Viņu paustais viedoklis apliecina, ka var konstatēt ievērojamu pozitīvo atsauksmju rezonanses pieaugumu starptautiskā līmenī. Daļa RSU absolventu pēc izglītības iegūšanas paliek strādāt Latvijā, un daļa dodas darba gaitās uz ārvalstīm, tāpēc pētījumā apkopotā pieredze sniedz informāciju par iegūtās kvalifikācijas korelāciju ar karjeras izaugsmi gan Latvijā, gan ārvalstīs. Absolventi uzskata, ka studiju rezultāti nodrošina augstu konkurētspēju darba tirgū. Tās pamatā ir gan iegūtās zināšanas, gan prasme tās lietot darbībā. “Es zināju, ka ar šo bagāžu man daudzas augsta līmeņa karjeras durvis būs vaļā, un tā tas tagad arī ir,” savā pieredzē dalījās RSU absolvents. Pārlicība, ka studiju laikā iegūtā profesionalitāte atbilst starptautiskajiem kvalitātes standartiem, mudina absolventus arī citiem ieteikt studijas RSU.

Fokusa grupās iegūtie dati liecina, ka studentu pārlicību uzsākt studijas RSU sevišķi vairojuši ieteikumi no draugiem, radiem un paziņām, kuriem jau bijusi studiju pieredze šajā augstskolā.

Kopējo studiju procesa kvalitāti veidojošs nozīmīgs komponents ir modernā infrastruktūra, kas ļauj pilnvērtīgi īstenot veselības aprūpes studentiem tik nepieciešamo klīnisko prasmju pilnveidi. Par vienu no sevišķām privilēģijām starptautisko augstskolu salīdzinājumā tiek uzskatīts RSU Medicīnas izglītības tehnoloģiju centrs un Zobārstniecības pirmsklīnisko mācību bāze. Studenti apgalvoja, ka pirms klīniskas posms ir “spīdoša iespēja uzlabot klīniskās prasmes. Tas ir grandiozs pluss, jo ne vienmēr visu var izmēģināt “uz pacienta”. Tad nereti sanāk tā, ka aizej klīnikā un ļoti daudz ko nekad neesi darījis vispār”.

RSU studiju infrastruktūras objektus studenti kopumā raksturoja kā kvalitātes standartiem atbilstošus un lietotājam draudzīgus. Tomēr (atbilstīgi respondentu datiem) turpmākajos infrastruktūras attīstības plānos būtu jāiekļauj patstāvīgās mācīšanās telpas un informācijas resursu pilnveide bibliotēkā. Studenti teica: “Mums patīk spīdēt bibliotēkā, taču gribētos plašākas un klusākas telpas.”

Diskusija

Augstākās izglītības internacionalizāciju ietekmē vienlīdzīga būtisko kontekstuālo līmeņu savstarpējā integritāte. Augstākās izglītības internacionalizācija uzlūkojama vairākos vienlīdzīgi būtiskos kontekstuālos līmeņos. Mikrodimensijā šis jautājums tiek šķetināts no indivīda skatupunkta, iezīmējot viņa vajadzību un attīstības trajektoriju prognozes. Specifisks rakurs internacionalizācijai piešķirams katras institūcijas ietvaros, definējot, kas akcentējams tās attīstības stratēģijā un ikdienas darbībā. Liela ietekme ir sabiedrībā notiekošajiem procesiem, kuri palīdz saliedēt atbalstošu kopienu

iekļaujošas vides veidošanai, spējot saglabāt arī nacionālās kultūras ētosu. Valstiskā līmeņa iniciatīvas ir būtisks mediators starpvalstu un globālo perspektīvu veidošanā. Tādējādi lokāla norobežošanās kādā no šiem līmeņiem samazina kopējo procesu ilgspēju. Kontekstuālo līmeņu paplašināšanās pamato vajadzību pēc savstarpējās integritātes, izvērtējot visiem saistošās konsekvences un meklējot sadarbības iespējas [15]. To pierāda internacionalizācijas jautājumu risināšana valstu apvienību un starptautisku izglītības aliansu ietvaros, kas vairs nav reducējama tikai uz sadarbības programmu izstrādi mobilitātes veicināšanai, bet gan uzlūkojama kā visaptveroša pieeja augstākai izglītībai dažādos līmeņos [1; 2, 95-113; 6; 16].

Mērķorientēta starptautiska zīmolvedība – izaicinājums izglītībā. Zīmolvedības tematikā tiek uzturēti vairāki pieņēmumi, kas nav argumentēti. Viens no tiem tiek saistīts ar to, ka pirmās asociācijas par jēdzienu “zīmolvedība” reducējas tikai uz vizuālo atpazīstamību un pozīcijas saglabāšanu, kā arī uzlabojumiem reitingos. Uz šīm pazīmēm bieži vien tiek balstīta arī institūcijas stratēģija [11; 19].

Tikpat noturīgi ir stereotipi par to, ka zīmolvedība ir sabiedrisko attiecību un mārketinga profesionāļu, kā arī augstākā līmeņa vadības atbildības joma. Vairākās nozarēs plaši izplatīts ir uzskats, ka veiksmīgas zīmolvedības rezultativitātes galvenais rādītājs ir tūlītējs finanšu pieaugums. Gan literatūrā, gan praksē bieži sastopama klišeja, kas postulē uzskatu, ka zīmolvedība tieši attiecināma uz ražotnēm jeb tā saukto “klasisko uzņēmējdarbību”, bet uz izglītības jomu – tikai pastarpināti [20].

Internationalizācijas aktualitātes pieaugums izglītības jomā paplašina zīmolvedības jēdziena saturu, likumsakarīgi paplašinot arī tās darbības robežas un piešķirot tai nozīmi starptautiskā līmenī. Lai īstenotu efektīvu zīmolvedību, nepietiek tikai ar vizuāli veiksmīgu logotipu, skanīgu devīzi un ievērojamiem ieguldījumiem reklāmā. Zīmolvedībai jāķļūst par dabiski integrētu atbildības jomu ikvienā institūcijas līmenī, tai jāorientē uz kopdarbību un vienlīdzīgu atbildības deleģējumu kvalitātes kultūras veidošanā. Ja biznesa vidē zīmola spodrināšanai gadu desmitiem pievērsta liela nozīme, tad izglītības laukā šī darbības joma aktualizējusies tikai diezgan nesen. Apkopotie statistikas dati par migrāciju, lai iegūtu izglītību, iezīmē sevišķi lielu tendenci augstākās izglītības jomā un liecina, ka mērķorientēta starptautiska zīmolvedība ir izaicinājums tieši šajā izglītības līmenī [9; 11; 18].

Augstskolas panākumu virzītājspēks – līdzsvara monitorings starp gadu gaitā izkoptajām tradīcijām un funkcionālu inovāciju regularitāti. Augstākās izglītības institūciju līdzsvara starp tradīcijās balstītu stabilitāti un nepārtrauktu attīstību meklējumi iezīmēti kā izaicinājums un darbības orientieris daudzos izglītības pētījumos [11; 14]. Šāds viedoklis pausts gan klientu, t. i., izglītības ņēmēju (studentu), gan izglītības pakalpojumu nodrošinātāju (docētāju) naratīvos. Izkoptas kopienu specifiskās tradīcijas tiek atzīmētas kā viens no galvenajiem institūcijas identitāti veidojošajiem faktoriem, kas liecina ne tikai par tās turētāju piederību, bet arī reprezentē bijušo, esošo un potenciālo klientu vērtības. Tradīcijas tiek saistītas ar stabilitāti un noteiktību, taču augstskolu ilgspējas algoritmā par nozīmīgu komponenti norādīta arī līdzvērtīgi nozīmīgā spēja inovēt, saglabāt nemainīgu stabilitāti, līdztekus regulāri īstenojot funkcionālus uzlabojumus, iespējams, veicot sistemātisku aktuālo vajadzību pārvērtēšanu un meklējot atbilstīgus risinājumus.

Secinājumi

1. Pētījumā iegūtie dati liecina, ka mācīšanās visos līmeņos ir RSU attīstības pamatprincips, kas attiecināms ne tikai uz studentiem, bet arī uz personālu.
2. Datu analīze ļauj definēt studiju kvalitāti ietekmējošos pamatfaktoros: indivīdu (studentus, akadēmisko un administratīvo personālu), vidi (psiholoģisko klimatu un infrastruktūru), procesu organizāciju (kopīgu mērķorientāciju un tai atbilstīgu vienotu funkcionalitāti).
3. Pētījuma rezultāti sniedz iespēju identificēt RSU izaugsmes iespējas, norādot konkrētus orientierus, un tie ir: starpkultūru vides potenciāla izmantošanas sekmēšana studiju procesā, valodu apguves pieejas intensificēšana studiju programmu ietvaros, docētāju starpkultūru pedagoģiskās kompetences pilnveide, infrastruktūras risinājumu pielāgošana studiju procesa vajadzībām.

4. Visās respondentu grupās tika pausts apliecinājums, ka RSU zīmols starptautiskā līmenī asociējas ar augstu studiju kvalitāti, kas absolventiem nodrošina stabilas iespējas būt konkurētspējīgiem darba tirgū lokālā un globālā mērogā.
5. Pētījumā iegūtie dati ļauj pamatoti apgalvot, ka zīmolvedības pamatuzdevums ir pētīt un akcentēt institūcijas stiprās puses un izaugsmes iespējas, lai sasniegtu atbilstīgus mērķus, radītu pamatu koordinētai darbībai atpazīstamības veicināšanā un konkurētspējas palielināšanā, un RSU tas ir pilnvērtīgi īstenots.

Pateicība

Autori augstu vērtē respondentu – Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas un Zobārstniecības studiju programmu ārvalstu studentu – iesaistīšanos pētījumā, reflektējot par savu studiju pieredzi un sniedzot konstruktīvus ieteikumus pilnveidei.

Rīga Stradiņš University International Brand – Views by International Students

Abstract

In Europe the dynamics of gradually increasing student international mobility even more accentuates the education internationalisation aspects not only at the level of education policy, but also at the study process provision level. These tendencies consequently lead to reinforced evaluation of the existing practice and point to potential development direction for a systematic and targeted improvement of the study quality. One of the most crucial preconditions for the development provision is a regular student needs analysis.

The aim of this research is to evaluate the experience of Rīga Stradiņš University in pedagogical work with international students in order to identify concurrent accomplishments and opportunities for growth. In the framework of the research the student views about the study quality at Rīga Stradiņš University have been outlined with the help of quantitative and qualitative research methods. The research results allow to draw a conclusion that RSU is presented as a recognizable higher education brand at an international level.

Keywords: brand, higher education area, internationalization, intercultural dimension.

Literatūra

1. Altbach, P. G. *The International Imperative in Higher Education*. Rotterdam: Sense Publishers, 2013a.
2. Blight, D., Davis, D., Olsen, A. *The Globalization of Higher Education. Higher Education Reformed*. Scott, P. (Ed.) London: Falmer Press: 2000.
3. Carnoy, M., Loyalka, P., Dobryakova, M., et al. *University Expansion in a Changing Global Economy: Triumph of the BRICs?* Stanford, CA: Stanford University Press, 2013.
4. Chapleo, Ch. Brands in Higher Education. *International Studies of Management and Organization*. 2015, 45 (2), 150–163.
5. *Communication from the Commission. Europe 2020 – A Strategy for Smart, Sustainable and Inclusive Growth*. Iegūts no: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLETE%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf> [sk. 23.01.2015.].
6. Kenney, M., Mowery, D. C. *Public Universities and Regional Growth: Insights from the University of California*. Stanford, CA: Stanford Business Books, 2014.
7. *Latvijas augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālā koncepcija 2013.–2020. gadam*. Iegūts no: https://docs.google.com/viewer?url=http://www.aip.lv/files/AIP_vestules_nr11231_pielik_LAIAANK_Koncepcija.doc&embedded=true&chrome=true [sk. 02.03.2015.].

8. Lehtomäki, E., Moate, J., Posti-Ahokas, H. Global connectedness in higher education: student voices on the value of cross-cultural learning dialogue. *Studies in Higher Education*. 2015, 40 (1), 1–17.
9. *Modernisation of Higher Education*. Iegūts no: http://ec.europa.eu/education/library/reports/modernisation_en.pdf [sk. 05.03.2015.].
10. Molesworth, M. Scullion, R. and Nixon, E. *The Marketization of Higher Education and the Student as Consumer*. New York: Routledge, 2011.
11. Rauhvargers, A. *Global University Rankings and Their Impact*. Report II. Iegūts no: http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA_Global_University_Rankings_and_Their_Impact_-_Report_II.sflb.ashx [sk. 20.02.2015.].
12. *Rīgas Stradiņa universitātes darbības pārskats par 2014. gadu*. Npublicēts. (Sagatavots iesniegšanai Veselības ministrijā).
13. Stavicka, A. *Foreign Language Studies in the Context of Higher Education Internationalization. Doctoral Work in Pedagogy*. Riga: University of Latvia, Faculty of Education, Psychology and Art, 2015.
14. Sursock, A. *Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities*. Brussels: EUA Publications, 2015.
15. Tadaki, M., Tremewan, Ch. Reimagining Internationalization in Higher Education: international consortia as a transformative space? *Studies in Higher Education*. 2013, 38 (3), 267–387.
16. *The Bologna Declaration. Joint declaration of the European Ministers of Education Convened in Bologna on the 19th of June 1999*. Iegūts no: http://www.ehea.info/Uploads/Declarations/BOLOGNA_DECLARATION1.pdf [sk. 05.02.2015.].
17. *Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community*. Iegūts no: http://www.ecln.net/documents/lisbon/lisbon_-_constitution_side_by_side_open_europe.pdf [sk. 15.02.2015.].
18. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Global Flow of Tertiary-level Students*. Iegūts no: <http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-student-flow-viz.aspx> [sk. 15.01.2015.].
19. Vētra, J. Zīmoli augstākajā izglītībā. *Latvijas Universitātes 69. konferences npublicētie materiāli*. Iegūts no: http://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/69konference/prezentacijas/plenarsede/Janis%20Vetra%20-%20Zimoli%20augstakaja%20izglitiba.pdf [sk. 02.05.2015.].
20. Waeraas, A., Solbakk, M. N. Defining the Essence of a University: Lessons from Higher Education Branding. *Higher Education*. 2009, 57 (4), 449–462.